

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Сіднєв Павло Олександрович

ПІБ здобувача

КУРСОВА РОБОТА

Особливості організації та обліку торгівлі через мережу Інтернет

тема

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Ступінь освіти

Фаховий молодший бакалавр

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Галузь знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

Спеціальність

071 Облік і оподаткування

код і найменування спеціальності

Освітньо-професійна
програма

Бухгалтерський облік

назва освітньо-професійної програми

Академічна група

О-2-24

назва академічної групи

Харків, 2025 рік

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Керівник:

Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, викладач, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

Павло СІДНЄВ

підпис здобувача

ІП здобувача

Підсумкова оцінка: 70 (балів)

Члени комісії з захисту:

(підпис)

Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Інна РУДЕНКО

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Сіднєв Павло Олександрович

ПІБ здобувача

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Навчальна
дисципліна

Облік за видами економічної діяльності

назва навчальної дисципліни

Тема роботи

Особливості організації та обліку торгівлі через мережу Інтернет

тема курсової роботи

Термін подання
завершеної роботи

18.11.2025 р.

фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Графік виконання роботи

Виконання роботи за розділами	Термін виконання
Вибір та затвердження теми	02.09 – 14.09.2025
Добір та аналіз літератури за обраною темою	16.09 – 21.09.2025
Складання плану курсової роботи	23.09 – 28.09.2025
Написання вступу та I розділу	30.09 – 19.10.2025
Написання розрахункової частини (II розділ) курсової роботи	21.10 – 09.11.2025
Написання висновків та пропозицій, оформлення курсової роботи	11.11 – 16.11.2025
Подання курсової роботи керівнику для рецензування (для рекомендації до захисту)	18.11 – 30.11.2025
Захист курсової роботи	02.12 – 07.12.2025

Завдання видав

Науковий керівник,
кандидат економічних наук

Марина МЕЛЬНИЧУК
(підпис)

Завдання отримав

Здобувач

Павло СІДНЄВ
(підпис) ПІ здобувача

«14» вересня 2025 р.

«14» вересня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ТОРГІВЛІ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ	5
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	13
ВИСНОВКИ	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	22

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки характеризується стрімким поширенням цифрових технологій, які суттєво змінюють способи ведення бізнесу. Однією з найбільш динамічних сфер є електронна комерція – система купівлі-продажу товарів та послуг через мережу Інтернет. З кожним роком частка онлайн-продажів у структурі роздрібного товарообігу зростає, що зумовлює потребу у вдосконаленні організаційних і облікових процесів у цій сфері.

Особливістю інтернет-торгівлі є те, що процес купівлі відбувається дистанційно, з використанням електронних засобів комунікації, а розрахунки здійснюються переважно у безготівковій формі. Це створює низку специфічних аспектів у бухгалтерському обліку, пов'язаних із визнанням доходів, витрат, обліком запасів, розрахунків із покупцями, а також з відображенням електронних платежів.

В Україні розвиток електронної комерції регулюється Законом України «Про електронну комерцію», а також нормами Податкового кодексу, Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та іншими нормативними актами. Разом із тим, практика свідчить про наявність певних проблем, зокрема відсутність єдиних підходів до документування операцій, складнощі з ідентифікацією моменту визнання доходу, особливості обліку електронних розрахунків та логістичних витрат.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розроблення ефективної системи організації та обліку діяльності інтернет-магазинів в умовах цифрової економіки. Особливого значення набуває вивчення практичного досвіду відомих українських інтернет-майданчиків, таких як Rozetka та MakeUp, які є лідерами у своїх сегментах і мають різні підходи до організації обліку та логістики.

Мета курсової роботи – дослідити особливості організації та бухгалтерського обліку торгівлі через мережу Інтернет, визначити проблеми та можливі напрями їх удосконалення.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність і теоретичні основи інтернет-торгівлі.
2. Проаналізувати нормативно-правове забезпечення електронної комерції в Україні.
3. Розглянути організаційні особливості діяльності інтернет-магазинів.
4. Визначити специфіку обліку основних господарських операцій у сфері інтернет-торгівлі.
5. Проаналізувати приклади організації обліку на підприємствах Rozetka та MakeUp.
6. Запропонувати напрями вдосконалення обліку та організації діяльності інтернет-торгівлі.

Об'єкт дослідження – процес організації та ведення бухгалтерського обліку в інтернет-магазинах.

Предмет дослідження – методичні та практичні особливості обліку господарських операцій у сфері електронної комерції.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОБЛІКУ ТОРГІВЛІ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ

Електронна комерція (e-commerce) є однією з найдинамічніших форм ведення бізнесу в сучасних умовах цифровізації економіки. Відповідно до Закону України «Про електронну комерцію», це діяльність, спрямована на реалізацію товарів, робіт або послуг, здійснену повністю або частково з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем.

Електронна комерція передбачає укладання електронних договорів, розміщення товарів на вебплатформах, отримання оплат через онлайн-платіжні системи та обмін електронними документами.

Сутність електронної комерції полягає у підвищенні швидкості торговельних операцій, максимальному охопленні клієнтської бази та мінімізації фізичної взаємодії між продавцем і покупцем. Вона має низку переваг: доступність 24/7, можливість швидкої обробки замовлень, інтеграція маркетингової аналітики, автоматизація облікових і логістичних процесів.

Основними суб'єктами електронної комерції є продавці (інтернет-магазини), покупці, посередники (платіжні системи, служби доставки), а також державні органи, які здійснюють контроль та регулювання даної сфери. Об'єктом електронної торгівлі є товари, послуги, інформація та цифровий контент.

Головними перевагами інтернет-торгівлі є зручність, доступність цілодобового сервісу, можливість швидкого пошуку товару, порівняння цін і здійснення оплати без фізичної присутності в магазині. Водночас, електронна комерція потребує високого рівня довіри споживачів, безпеки електронних платежів та належного рівня обліку господарських операцій.

Правове регулювання електронної комерції в Україні базується на ряді законодавчих актів, основними з яких є:

- Закон України «Про електронну комерцію» від 3 вересня 2015 року № 675-VIII;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»;
- Закон України «Про захист прав споживачів»;
- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»;
- П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Закон «Про електронну комерцію» визначає порядок укладання, виконання та зберігання електронних договорів, встановлює правовий статус електронного підпису, регламентує взаємодію суб'єктів у сфері онлайн-торгівлі. Він гарантує покупцю такі самі права, як і при звичайній купівлі-продажу товарів офлайн.

Податковий кодекс України встановлює правила оподаткування доходів підприємств, що здійснюють електронну торгівлю, порядок нарахування ПДВ, єдиного податку, а також ведення податкового обліку.

Таким чином, законодавче забезпечення створює основу для функціонування інтернет-торгівлі, однак на практиці існують проблеми, пов'язані з тлумаченням електронних документів, визначенням моменту постачання товару та моменту виникнення податкових зобов'язань.

Інтернет-магазин є різновидом торговельного підприємства, що здійснює продаж товарів через вебсайт або мобільний додаток. Організація його діяльності включає такі основні етапи: формування асортименту, створення каталогу товарів, приймання замовлень, оплату, доставку та післяпродажне обслуговування.

На відміну від традиційної торгівлі, інтернет-магазини потребують інтеграції IT-рішень з бухгалтерським та складським обліком. Створення інтернет-магазину передбачає низку етапів:

- формування асортиментної політики;
- створення вебсайту або використання маркетплейсу;
- підключення платіжних систем (LiqPay, Portmone, Fondy);
- налаштування інтеграції з CRM або ERP;
- організацію логістики (Нова Пошта, Укрпошта, кур'єрські служби);
- облік складських операцій та управління замовленнями.

Інформаційні системи відіграють ключову роль: вони забезпечують контроль оплати, обробку замовлень, оновлення залишків, формування первинної документації.

Організаційна структура інтернет-магазину зазвичай включає відділи маркетингу, IT-підтримки, логістики, клієнтського сервісу та бухгалтерії. Важливою частиною є прозора система документування операцій: електронні накладні, акти приймання-передачі, електронні чеки, що підтверджують продаж товарів.

Таким чином, ефективна організація діяльності інтернет-магазину базується на поєднанні сучасних інформаційних технологій, чіткої системи управління обліком і дотриманні вимог чинного законодавства.

Визнання доходів і витрат у сфері електронної комерції здійснюється відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО) або Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), залежно від вибору підприємства. Основним нормативним документом є П(С)БО 15 «Дохід», який визначає порядок визнання доходу від реалізації товарів, а також П(С)БО 16 «Витрати».

Дохід у сфері інтернет-торгівлі визнається у момент переходу ризиків і вигод, пов'язаних із правом власності на товар, до покупця. У сфері електронної торгівлі це може бути:

- момент відвантаження товару службою доставки,
- момент вручення товару покупцю,
- момент підтвердження електронного акту приймання.

Витрати визнаються згідно з П(С)БО 16 – у тому звітному періоді, в якому були понесені, незалежно від моменту оплати. До витрат інтернет-магазину належать: собівартість товарів, витрати на рекламу, логістика, комісії платіжних сервісів, амортизація основних засобів та НМА, витрати на утримання сайту.

У бухгалтерському обліку інтернет-торгівлі важливе місце посідає облік товарів, які обліковуються на рахунку 282 «Товари в торгівлі». При придбанні товарів у постачальників робиться проведення: Дт 282 «Товари» – Кт 631 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

У разі передоплати постачальнику: Дт 371 «Розрахунки за виданими авансами» — Кт 311 «Поточні рахунки в національній валюті». Після отримання товару: Дт 282 – Кт 371.

Продаж товарів покупцям супроводжується такими типовими бухгалтерськими записами:

— на суму доходу: Дт 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» – Кт 702 «Дохід від реалізації товарів»;

— на суму собівартості: Дт 902 «Собівартість реалізованих товарів» – Кт 282 «Товари»;

— при надходженні коштів на рахунок: Дт 311 – Кт 361.

У разі використання платіжних систем (LiqPay, Fondy, Portmone) у бухгалтерському обліку можливе відображення транзитного рахунку 333 «Інші кошти в дорозі». Комісія платіжної системи відображається як витрати на збут (рахунок 93) проведенням: Дт 93 – Кт 333.

Таким чином, у процесі інтернет-торгівлі важливо забезпечити правильне відображення моменту продажу, отримання оплати та визнання доходу, а також достовірність обліку розрахунків з постачальниками і покупцями.

Великі українські інтернет-ритейлери (Rozetka, MakeUp) активно використовують:

- автоматизовані складські системи (WMS),
- інтеграцію з кур'єрськими службами,

- електронний документообіг,
- BigData-аналітику,
- PWA-додатки,
- інтегровані CRM-модулі.

Це дозволяє зменшити собівартість та підвищити якість обслуговування.

Інтернет-магазин Rozetka є одним із найбільших онлайн-рітейлерів України, що реалізує широкий асортимент товарів: побутову техніку, електроніку, товари для дому, одяг, косметику тощо. Організація обліку на підприємстві здійснюється із застосуванням автоматизованої ERP-системи, яка об'єднує дані про продажі, запаси, логістику та фінансові операції. Всі продажі фіксуються у момент відвантаження товару, а платежі, отримані через банківські карти або системи LiqPay, відображаються як безготівкові надходження на рахунок підприємства.

Rozetka активно використовує електронні документи: замовлення, рахунки, накладні, електронні чеки. Це дає можливість мінімізувати паперовий документообіг і прискорює процес обробки замовлень. Облік ведеться відповідно до вимог П(С)БО, а фінансова звітність подається в електронній формі.

Інтернет-магазин MakeUp спеціалізується на реалізації косметики, парфумерії та засобів догляду. Його облікова система побудована з акцентом на швидкий оборот товарів і контроль залишків. Основна частина розрахунків здійснюється онлайн через банківські картки або платіжні сервіси. Комісії за обробку платежів визнаються як витрати періоду. Для зручності клієнтів MakeUp також використовує електронні чеки та накладні, що відповідає вимогам законодавства.

Обидва підприємства демонструють приклад ефективної інтеграції інформаційних технологій у систему бухгалтерського обліку. Автоматизація дозволяє уникати помилок, зменшити трудомісткість облікових процесів і забезпечити оперативне формування управлінської звітності.

Інтернет-торгівля є одним із найдинамічніших сегментів сучасної економіки, однак її недостатню регламентацію бухгалтерського обліку електронних продажів, ускладнення при документуванні онлайн-операцій, а також труднощі у визначенні моменту визнання доходу при оплаті через електронні системи. Також важливою проблемою є недостатній рівень автоматизації бухгалтерського обліку в малих онлайн-магазинах, які не мають можливості впровадити сучасні ERP-системи. На прикладі Rozetka та MakeUp можна відзначити, що великі торгові онлайн-платформи вже застосовують інтегровані системи управління обліком, проте менші підприємства все ще покладаються на ручну обробку даних.

Таким чином, серед основних проблем:

- неоднозначність моменту передачі ризиків;
- складність обліку повернень;
- різні способи оплати (Apple Pay, Google Pay, онлайн-рахунки, післяплата);
- значна кількість транзакцій;
- різні комісії платіжних сервісів;
- потреба в автоматизації обліку.

Для підвищення ефективності організації обліку в інтернет-торгівлі доцільно запровадити такі напрями вдосконалення:

- впровадження спеціалізованих облікових програм (наприклад, BAS ERP, 1С:Підприємство, Finmap), які автоматизують облік замовлень, платежів і товарних залишків;
- інтеграція бухгалтерських систем із платформами продажу (CMS-системами, такими як OpenCart, Shopify, WooCommerce), що забезпечить автоматичну передачу даних про продажі та оплату;
- розробка внутрішніх регламентів для підтвердження господарських операцій у цифровому форматі (електронні чеки, накладні, акти прийому-передачі);

- підвищення кваліфікації бухгалтерського персоналу в сфері цифрових технологій і кібербезпеки.

Для великих компаній, таких як Rozetka, важливо вдосконалювати систему аналітичного обліку, забезпечуючи деталізацію продажів за регіонами, категоріями товарів і способами оплати. Для компанії MakeUp доцільним є подальше вдосконалення обліку витрат на маркетинг та логістику через використання модулів аналітичного обліку.

РОЗДІЛ 2.
ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Початковий баланс (01.01.20XX)

Код рядка	Стаття	Сума, грн
1000	Основні засоби	394370
1005	Знос основних засобів	(106800)
1010	Нематеріальні активи	76150
1015	Знос нематеріальних активів	(4720)
1100	Матеріали	5450
1120	МШП	1060
1130	Незавершене виробництво	320
1140	Готова продукція	38290
1150	Товари	49990
1160	Каса	4740
1165	Поточний рахунок	580410
1200	Розрахунки з покупцями	1780
1300	Розрахунки з постачальниками	(9430)
1305	Розрахунки з бюджетом	(2390)
1310	Розрахунки по страхуванню	(3060)
1315	Розрахунки з оплати праці	(8900)
1320	Розрахунки з підзвітними	410
1400	Нерозподілений прибуток	(34220)
1405	Статутний капітал	(534000)
1500	Короткострокові позики	(4450)
1600	Довгострокові позики	(445000)

Журнал реєстрації господарських операцій

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Тип змін
1	Надійшли матеріали (без ПДВ)	20	63	3000	IV
2	Податковий кредит з ПДВ (матеріали)	641	63	600	I
3	Надійшли МШП (без ПДВ)	22	63	500	IV
4	Податковий кредит з ПДВ (МШП)	641	63	100	I
5	Матеріали у виробництво	23	20	1500	III
6	Нарахована зарплата	23	66	3600	III
7	Утримано ПДФО	66	641	648	II
8	Утримано військовий збір	66	642	54	II
9	Нараховано ЄСВ	23	651	792	III
10	Сплачено ПДФО	641	31	648	II
11	Сплачено військовий збір	642	31	54	II
12	Сплачено ЄСВ	651	31	792	II
13	Одержано в касу зарплату	30	31	2898	III
14	Видано під звіт МШП	372	30	1500	III
15	Придбані ОЗ (без ПДВ)	152	63	2000	IV
16	Податковий кредит з ПДВ (ОЗ)	641	63	400	I
17	Транспортування ОЗ	152	63	1000	III
18	Введення в експлуатацію ОЗ	10	152	3000	III
19	Знос виробничих ОЗ	23	131	21000	III
20	Знос загальновиробничих ОЗ	91	131	1000	III
21	Загальновиробничі → собівартість	23	91	1000	III
22	Знос адміністративних ОЗ	92	131	2000	III
23	Передано готову продукцію	26	23	28212	III
24	Реалізація (з ПДВ)	36	701	165000	IV
25	Податкове зобов'язання ПДВ	701	641	27500	II
26	Собівартість реалізації	901	26	66502	III
27	Списано дохід на фінрезультат	701	79	137500	III
28	Списано собівартість на фінрезультат	79	901	66502	III
29	Списано адміністративні витрати	79	92	2000	III
30	Нараховано податок на прибуток	981	641	12419.64	II
31	Списано податок на фінрезультат	79	981	12419.64	III

Рахунки

10 «Основні засоби»

Дебет Кредит

394370

131 «Знос основних засобів»

Дебет Кредит

106800

12 «Нематеріальні активи»

Дебет Кредит

76150

133 «Знос нематеріальних активів»

Дебет Кредит

4720

20 «Матеріали»

Дебет Кредит

5450 1500

22 «МШП»

Дебет Кредит

1060

23 «Незавершене виробництво»

Дебет Кредит

320 21000

26 «Готова продукція»

Дебет Кредит

38290 66502

28 «Товари»

Дебет Кредит

49990

30 «Каса»	
Дебет	Кредит
4740	1500
31 «Поточний рахунок»	
Дебет	Кредит
580410	3500
36 «Покупці»	
Дебет	Кредит
1780	165000
63 «Постачальники»	
Дебет	Кредит
	3000
641 «Розрахунки з бюджетом»	
Дебет	Кредит
	600
642 «Військовий збір»	
Дебет	Кредит
	54
651 «ЄСВ»	
Дебет	Кредит
	792
66 «Розрахунки з оплати праці»	
Дебет	Кредит
	3600
372 «Підзвітні особи»	
Дебет	Кредит
410	1500

44 «Нерозподілений прибуток» Дебет	Кредит 34220
40 «Статутний капітал» Дебет	Кредит 534000
60 «Короткострокові позики» Дебет	Кредит 4450
50 «Довгострокові позики» Дебет	Кредит 445000

Оборотна відомість за місяць

Рахунок	Сальдо на поч. Дт	Сальдо на поч. Кт	Обороти Дт	Обороти Кт	Сальдо на кін.
10	394370		0	0	394370
131		106800	0	0	106800
12	76150		0	0	76150
133		4720	0	0	4720
20	5450		1500	0	3950
22	1060		0	0	1060
23	320		21000	0	21320
26	38290		0	66502	0
28	49990		0	0	49990
30	4740		0	1500	3240
31	580410		0	3500	576910
36	1780		165000	0	166780
63		3000	0	3000	3000
641		600	0	600	600
642		54	0	54	54
651		792	0	792	792
66		3600	0	3600	3600
372	410		1500	0	1910
44		34220	0	0	34220
40		534000	0	0	534000
60		4450	0	0	4450
50		445000	0	0	445000

Фінансова звітність (01.02)

БАЛАНС (Форма №1) станом на 01.02

Код рядка	Стаття	Сума, грн
1000	Основні засоби	394370
1010	Нематеріальні активи	76150
1100	Матеріали	3950
1120	МШП	1060
1130	Незавершене виробництво	21320
1140	Готова продукція	0
1150	Товари	49990
1160	Каса	3240
1165	Поточний рахунок	576910
1200	Розрахунки з покупцями	166780
1300	Постачальники	(3000)
1305	Розрахунки з бюджетом	(600)
1310	Страховання	(792)
1315	Зарплата	(3600)
1320	Підзвітні особи	1910
1400	Нерозподілений прибуток	34220
1405	Статутний капітал	534000
1500	Короткострокові позики	4450
1600	Довгострокові позики	445000

Звіт про фінансові результати (Форма №2)

Стаття	Код	Сума, грн
Чистий дохід	2000	137500
Собівартість реалізованої продукції	2050	66502
Валовий прибуток	2090	70998
Адміністративні витрати	2130	2000
Фінансовий результат до оподаткування	2290	68998
Податок на прибуток	2300	12419.64
Чистий прибуток	2350	56578.36

ВИСНОВКИ

У ході теоретичного дослідження було встановлено, що електронна комерція є ключовим напрямом розвитку сучасної економіки та займає важливе місце у структурі торгівлі. На основі аналізу законодавства визначено, що діяльність інтернет-магазинів в Україні регламентується великою кількістю нормативних актів, що забезпечують юридичну силу електронних документів, регулюють порядок оподаткування та ведення обліку.

Інтернет-торгівля має свої специфічні особливості, які впливають на організацію бухгалтерського обліку: значний обсяг транзакцій, використання різних платіжних систем, необхідність автоматизації обліку замовлень та товарних залишків.

Суттєвими є питання правильного визначення моменту визнання доходу відповідно до П(С)БО 15 та формування собівартості згідно П(С)БО 16.

Аналіз сучасної практики показав, що великі інтернет-магазини активно застосовують цифрові інструменти, інтегровані складські та облікові системи, електронний документообіг, що значно підвищує ефективність бізнес-процесів. Водночас малі підприємства часто стикаються з труднощами у виборі оптимальної моделі автоматизації, веденні обліку повернень і управлінні запасами.

Отже, функціонування інтернет-магазину вимагає високого рівня організації облікової роботи, застосування сучасних інформаційних систем, а також чіткого дотримання податкового та бухгалтерського законодавства. Удосконалення обліку та впровадження автоматизованих рішень дозволяє підвищити точність даних, мінімізувати помилки та покращити фінансовий результат підприємства.

На прикладі компаній Rozetka та MakeUp можна стверджувати, що ефективність обліку прямо залежить від рівня інтеграції інформаційних систем і якісного документального супроводу операцій. Подальше вдосконалення бухгалтерського обліку в інтернет-торгівлі потребує гармонізації нормативної

бази, підвищення цифрової грамотності персоналу та впровадження єдиних стандартів електронного документообігу

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV.
2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI.
4. Офіційний сайт інтернет-магазину Rozetka – <https://rozetka.com.ua/>
5. Офіційний сайт інтернет-магазину MakeUp – <https://makeup.com.ua/>
6. BAS ERP. Офіційний сайт розробника – <https://bas-soft.eu/>
7. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Електронна комерція: організація, управління та облік. – Львів: НУ «Львів